

02.07.2014 р.

**В.о. Голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
пану Полякову М.А.**

Про нагальні проблемні питання, які виникають у діяльності кредитних спілок

Шановний Максиме Анатолійовичу!

Всеукраїнська асоціація кредитних спілок (далі – ВАКС) висловлює Вам свою повагу і у цей складний період просить звернути увагу на проблемні питання, які виникають у діяльності кредитних спілок.

Сьогодні кредитні спілки – члени ВАКС роблять усе можливе для захисту прав і інтересів своїх членів, кредитуванні пересічних громадян та виконанні своїх обов'язків перед членами, серед яких багато фінансово не захищених людей похилого віку.

Але, у діяльності кредитних спілок – членів ВАКС виникає ряд проблемних питань, які самостійно, без прийняття відповідних, можливо, політичних рішень на державному рівні, вирішити дуже складно. Серед таких питань, на думку ВАКС, слід особливо виділити такі.

I. 19.06.2014 Верховною Радою України в першому читанні прийнятий проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування доходів від капіталу». Вищезазначеним законопроектом передбачається запровадження оподаткування пасивних доходів, депозитів тощо, які будуть утримувати та сплачувати до державного бюджету кредитні спілки.

Останні місяці кредитні спілки, намагаються переконати державні органи в тому, що запровадження 15% податку призведе до відтоку депозитів, а як наслідок – недостатності коштів для кредитування членів кредитних спілок. Що у свою чергу може призвести до знищення ринку взаємокредитування громадян.

ВАКС вже звернулась до Комітетів Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, Міністерства фінансів України, Національного банку України, Нацкомфінпослуг, Державної фіскальної служби з проханням виключити при підготовці до другого читання законопроекту №4101а вимогу щодо обов'язку сплати кредитними спілками спеціального податку на прибуток та встановити ставку податку на вклади (депозити) у розмірі 5% незалежно від суми отриманих (нарахованих) відсотків. **У свою чергу, ВАКС сподівається на підтримку регулятором цих пропозицій.**

II. Кредитні спілки з метою забезпечення належного виконання своїх зобов'язань частину тимчасово вільних коштів зберігають на рахунках у банківських установах. Частина комерційних банків вже визнана неплатоспроможними, проводиться їх

ліквідація. **На рахунках у таких банках знаходиться 9,6 млн. гривень, які фактично належать фізичним особам – вкладникам кредитних спілок – членів ВАКС.** Разом з тим, повернення таких коштів членам кредитних спілок у межах гарантованої Фондом гарантування вкладів фізичних осіб суми законодавством не передбачено. Заборгованість перед кредитними спілками відноситься тільки до сьомої черги погашення! Отже, вкладники кредитних спілок можуть, а й скоріш за все, залишатися без грошових виплат. Це може спровокувати соціальну напругу серед громадян.

ВАКС зверталась до Національного банку України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з проханням посприяти у вирішенні цієї проблеми, але наразі, питання не знайшло свого вирішення.

III. Велике значення для захисту вкладників кредитних спілок має стабільна діяльність кредитної спілки. Спрощений механізм діяльності кредитної спілки – це коли частина членів кредитної спілки здійснюють вклади та одержують відсотки, інша частина одержує кредити та сплачує за це відсотки. Як визначено Законом України «Про кредитні спілки» метою заснування кредитної спілки є задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

У відділах Державної виконавчої служби знаходиться значна частина виконавчих листів про стягнення заборгованості за простроченими кредитами. По виконавчих листах арештовувалось майно боржників, проте воно не продається. Торгуючі організації, через які можливо було б здійснювати продаж, відсутні. Пілотний проект Міністерства юстиції України щодо проведення електронних торгів запроваджується тільки в 10 областях. **Загальна сума заборгованості за нереалізованими виконавчими листами по боржниках тільки кредитних спілок – членів ВАКС становить більше 6 млн. гривень.** На відповідні звернення ВАКС до Нацкомфінпослуг та Державної виконавчої служби України поки відповіді не одержано.

IV. На превеликий жаль, сьогодні, незважаючи на наявність відповідних платіжних доручень державної виконавчої служби, мають місце непоодинокі випадки нездійснення перерахування коштів з депозитних рахунків органів Державної виконавчої служби України управліннями Державної казначейської служби України на рахунки кредитних спілок – стягувачів.

Дані випадки набули системності, що викликає стурбованість, враховуючи, що членами кредитних спілок здебільшого є люди похилого віку та малозабезпечені мешканці сільської місцевості. **Наразі в органах Державної казначейської служби України знаходиться на виконанні таких невиконаних платіжних доручень на загальну суму більше 15 млн. гривень, які належать кредитним спілкам – членам ВАКС.**

Державна казначейська служба України повідомила ВАКС у відповідь на звернення, що, зокрема, має місце недостатнє наповнення єдиного казначейського рахунку, органами, що контролюють справляння надходжень бюджету. Органами Казначейства платіжні доручення, надані органами виконавчої служби, опрацьовані та будуть виконані після забезпечення виконання захищених статей видатків.

Однак, недоотримання коштів впливає на фінансову стабільність та роботу кредитної спілки. Зокрема, погіршуються фінансові нормативи спілки, зменшується ліквідність, платоспроможність та рівень капіталізації спілки, збільшується заборгованість за простроченими та неповернутими кредитами спілки, що в свою чергу може привести до затримки виплат по депозитних вкладах членів кредитної спілки, а також застосування заходів впливу з боку Нацкомфінпослуг.

V. Сьогодні, знаходячись в складній ситуації, кредитні спілки – члени ВАКС, місцезнаходженням яких є східні області України, продовжують надавати фінансові послуги членам кредитних спілок та виконують свої зобов'язання перед вкладниками. Такі кредитні спілки намагаються здійснювати свою діяльність з чітким дотриманням законодавства.

Разом з тим, у деяких кредитних спілках має місце ситуація, коли керівник та головний бухгалтер, або особа, відповідальна за проведення фінансового моніторингу, з об'єктивних причин, зокрема, неможливістю виїхати до навчального закладу, **не в змозі своєчасно пройти відповідне навчання та підвищення кваліфікації, скласти іспит.**

Крім того, у деяких регіонах **не працюють відділення Укрпошти, що унеможлиблює подання кредитними спілками звітних даних.**

На думку ВАКС ця проблема потребує індивідуального підходу та незастосування штрафних санкцій (інших заходів впливу) до таких кредитних спілок.

VII. Гнучкого підходу з боку регулятора потребує і застосування заходів впливу у разі невиконання кредитними спілками фінансових нормативів, місцезнаходження яких припадає на зону проведення заходів з АТО. Багато членів цих кредитних спілок не мають можливості погасити свої кредитні зобов'язання, зокрема в наслідок затримки виплати заробітної плати, зупинення роботи підприємств, непрацюючих банківських відділень. Це впливає на показники кредитних спілок, незважаючи на всі зусилля, які вони докладають.

VIII. Останнім часом до ВАКС надходять звернення кредитних спілок – членів ВАКС зі Сходу України, які мають намір продовжувати діяльність, яка ліцензується, зокрема по залученню внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки й використання таких коштів для надання кредитів, але мають місце складнощі у діяльності кредитної спілки і дотриманні фінансових нормативів, що унеможлиблює за законодавством отримати нову ліцензію. Разом з тим, незважаючи на надскладну ситуацію, яка виникла, члени кредитної спілки мають намір підтримувати діяльність спілки та зберегти її.

Отже, без продовження дії ліцензії фактично припиниться діяльність таких кредитних спілок, які, за інформацією наявною у ВАКС, вже звертаються до Нацкомфінпослуг з проханням продовження дії ліцензій, які до сьогодні на відміну від банківських ліцензій, є строковими.

Всеукраїнська асоціація кредитних спілок просить Нацкомфінпослуг державного регулятора ринку кредитних спілок якнайшвидше розглянути викладені проблемні питання та вжити всіх можливих заходів для їх вирішення.

З повагою та надією на підтримку,

Президент ВАКС

В. Волковська